HANDOUT

Hoe voer je een hoopvol gesprek?

Voorbij de zondebok

Hoe reageer je als iemand in je omgeving het zondebokverhaal uit Den Haag overneemt? Er tegenin gaan (ruzie), of maar niks zeggen (wie zwijgt stemt in?) zijn niet effectief. Met deze hand-out kun je op een verbindende manier je punt maken. Je blijft bij jezelf, stelt duidelijk een ondergrens én verbindt op basis van gedeelde waarden. Nooit meer met je mond vol tanden!

Checklist voor gesprekken

✅ Erken → ik hoor je zorg en herken een gedeelde waarde
✅ Neem stelling → ook al snap ik je gevoel, ik zie dat anders
✅ Verschuif → van 'zij tegen wij' naar 'wij tegen een kleine machtige groep'
✅ Verbind → wij in plaats van zij
✅ Herinner → eerdere gezamenlijke successen
✅ Eindig → concreet perspectief + hoop

Bouwstenen

De bouwstenen van een duidelijk punt tegen het zondebok-verhaal zijn: waarden, probleem, oplossing. Elke bouwsteen is op te bouwen uit meerdere elementen. In alledaagse gesprekken gebruik je zelden alle onderdelen. Reageer op de situatie.

1. Gedeelde waarden

Bied een inclusief wij-verhaal

👉 Benoem gedeelde waarden van de meeste mensen. Zeg niet 'iedereen', want mensen hebben een sterk gevoel dat waarden niet universeel zijn.

💬 "De meesten van ons willen het leven beter maken voor de generaties na ons"

👉 Noem verschillen expliciet, gebruik kleur, klasse, immigratie, geloof of geografie waar passend.

💬 "Of we nu wit of zwart zijn | Of je nu hier geboren bent of niet | Ongeacht onze achtergrond, gender of huidskleur"

2. Probleem

Erken zorgen zonder schuld te geven aan groepen

👉 Erken de zorgen van de ander, de zorgen zelf zijn niet het probleem. Misschien heb je zelfs wel dezelfde zorgen.

👉 Laat merken dat jij een andere oplossing voor ogen hebt.

💬 "Ik zie het anders. | Ik herken je zorg, toch denk ik dat het anders kan"

Noem de profiteurs

👉 Maak duidelijk dat het om een specifieke groep gaat, niet een vage 'elite'.

👉 Maak expliciet hoe die groep ons schade aandoet, geef concrete voorbeelden.

Ontmasker verdeel-en-heers tactiek

👉 Leg uit: minderheden de schuld geven is een afleiding van het beleid van die kleine, machtige groep.

👉 Die afleiding zorgt voor directe onveiligheid voor groepen mensen. En het zorgt er ook nog eens voor dat wij als burgers elkaar niet vertrouwen of zelfs boos of bang zijn voor elkaar.

3. Oplossing

Roep op tot verbinding

👉 Benoem dat ons verenigen de sleutel is tot verandering, dat we samen invloed kunnen uitoefenen. Als we over onze verschillen heen stappen, kunnen we samen opkomen voor ons gedeelde belang.

Herinner eventueel aan gezamenlijke successen

👉 Denk aan de verzorgingsstaat, betaalbaar onderwijs, weekend → samen hebben we dat bereikt.

Sluit af met concreet perspectief

👉 Betaalbare huizen, eerlijke lonen, gezonde leefomgeving – haalbaar als we ons verenigen.

Extra tips voor een verbindend gesprek

✅ Loop je vast in het gesprek, of leidt het tot discussie of zelfs ruzie? Maak het persoonlijk. Geef aan dat het je raakt en waarom.

💬"Ik schrik van wat je zegt..."/

"Het maakt mij verdrietig dat je dit zegt, want ..."

✅ Stel veel open vragen

✅ Laat je eigen feiten en argumenten even voor wat ze zijn, en probeer op zoek te gaan naar gedeelde zorgen én gedeelde waarden

✅ Benoem tegenstrijdigheden empatisch - niet om ze te 'pakken', maar juist om de deur open te zetten voor een verschuiving in standpunt

💬"Net zei je X, nu zeg je Y. Hoe zie je dat?"

Praktijkvoorbeelden

Familie aan de eettafel

👉 Oom zegt: “Die asielzoekers krijgen alles, wij krijgen niks.”

Ik snap dat je dat gevoel hebt. Ik zie het anders. Veel mensen hebben het zwaar, ongeacht waar je vandaan komt. Het echte probleem is politici die de zorg afbreken, en bedrijven die geen belasting betalen. Als we ons niet laten verdelen, kunnen we samen zorgen dat iedereen betaalbare zorg en woningen krijgt.

Veel mensen hebben het zwaar, dat zie ik ook. Toch zie ik het anders. Of je nou in Nederland bent geboren of ergens anders, de meesten van ons willen gewoon een betaalbaar huis en goede zorg. En bijdragen aan een fijne leefomgeving. Het echte probleem is dat politici de zorg afbreken en bedrijven belasting ontwijken. Zij wijzen naar vluchtelingen om ons af te leiden en te verdelen. Zo worden de rijken steeds rijker, en krijgen wij steeds minder. Jij en ik, én asielzoekers. Als we samenkomen, net zoals we samen ooit de zorg hebben opgebouwd, kunnen we zorgen dat iedereen krijgt wat nodig is.

Werkvloer

👉 Collega moppert: “Door die arbeidsmigranten is er geen werk meer voor ons.”

Ik snap dat je boos bent, toch zie ik het wel anders. Of je nou Nederlands, Turks of Pools bent, iedereen verdient een eerlijk loon voor eerlijk werk. Maar niet wij arbeiders zelf bepalen de lonen, dat doen bazen en uitzendbureaus. Als we samen eisen stellen, krijgen we meer zekerheid – ongeacht waar we vandaan komen.

Of je nou Nederlands, Pools of Turks bent, de meesten van ons willen hard werken en verdienen zekerheid en een eerlijk loon. Het zijn niet de arbeidsmigranten die dat bepalen, maar bazen en uitzendbureaus die profiteren. Door verschillen tussen werknemers uit te vergroten, zetten zij ons tegen elkaar op. En zo kunnen ze wegkomen met slechte arbeidsomstandigheden voor ons allemaal. Als we samenkomen kunnen we betere afspraken afdwingen – net zoals we ooit samen het recht op weekend hebben bereikt – winnen we allemaal.

Buurt (veiligheidsgevoel)

👉 Buurvrouw zegt: “Sinds er zoveel buitenlanders hier wonen, is de wijk niet meer veilig.”

Of je nou Nederlands bent of ergens anders geboren, iedereen wil een veilige buurt. Het probleem is niet de buren, het is dat er te weinig wordt geïnvesteerd in voorzieningen voor ons allemaal. Als we samen optrekken, maken we de wijk veiliger voor iedereen.

Of je nou hier geboren bent of niet, veiligheid is voor iedereen belangrijk. Het probleem is niet onze eigen buren, het echte probleem is dat er te weinig wordt geïnvesteerd in voorzieningen. Politici schuiven de schuld naar minderheden, maar dat lost niks op. Zo voelen we ons nóg onveiliger, omdat we bang zijn voor de mensen om ons heen. Als we samen optrekken met al onze buren, ongeacht waar ze ook vandaan komen, kunnen we de wijk veiliger en fijner maken voor ons allemaal.

School (oudergroep)

👉 Ouder zegt: “De school houdt te veel rekening met anderstalige kinderen.”

Of je nou wit of zwart bent, in Nederland bent opgegroeid of ergens anders, iedere ouder wil goed onderwijs voor hun kind. Het probleem is dat klassen te groot zijn en scholen te weinig middelen krijgen. Als we samen meer steun voor onderwijs eisen, profiteren alle kinderen.

Ik snap je gevoel en ik wil ook het beste voor mijn kind. Of je nou Nederlands spreekt of een andere taal, iedere ouder wil goed onderwijs voor hun kind. Ik denk niet dat rekening houden met elkaar het probleem is. Het echte probleem is dat de politiek niet genoeg investeert in onze scholen. Scholen hebben te weinig middelen en klassen zijn te groot. Politici zetten verschillende soorten ouders tegen elkaar in plaats van het probleem op te lossen. Als we samen meer steun voor onderwijs eisen, profiteren alle kinderen, ongeacht hun achtergrond.

Straat (verkiezingscampagne)

👉 Iemand zegt: “Wilders heeft gelijk, stop met al die buitenlanders.”

Ik maak me ook zorgen om Nederland. Maar of je nou in Nederland bent geboren of niet, de meeste mensen die hier wonen balen van dure boodschappen en slechte zorg. Het probleem is dat de rijksten geen eerlijke belasting betalen. En in plaats van dat we daar iets van vinden zijn we boos op elkaar. Als we samen opkomen voor wat we nodig hebben, kunnen we zorgen voor betaalbare zorg en woningen.

Het is logisch dat mensen balen van dure boodschappen en slechte zorg. Ik ook! Ik zie het toch anders. De problemen komen niet door migranten – het komt doordat de rijksten geen eerlijke belasting betalen en politici de zorg afbreken. Zij geven migranten de schuld om ons te verdelen. Als we elkaar de schuld geven, kijken we niet naar het échte probleem en degenen die de macht hebben om het op te lossen. Als we samenkomen, kunnen we zorgen voor betaalbare zorg en woningen. Dingen waar we allemaal iets aan hebben, of we nou wit of zwart zijn, Nederlander of Marokkaan. Samen kunnen we een overheid eisen die voor ons allemaal werkt. Net zoals we ooit samen de verzorgingsstaat hebben opgebouwd.

Sociale media discussie

👉 Reactie online: “Nederland is vol, buitenlanders moeten weg.”

Ik ben ook bezorgd om Nederland, maar ik denk niet dat buitenlanders het probleem zijn. Of je nou uit Nederland komt of niet, veel mensen zoeken een betaalbaar huis. Maar politici en project-ontwikkelaars maken bouwen onmogelijk.
Of zorgen dat huizen alleen maar voor rijke mensen zijn. Als we samen actie voeren, kunnen we wél zorgen voor woningen voor iedereen.

Of je nou zwart of wit bent, in Nederland geboren of ergens anders, veel mensen zoeken een betaalbaar huis, dat klopt. Politici doen alsof andere mensen op zoek naar een huis de schuld hebben van de woning crisis. Maar het echte probleem is dat politici betaalbaar bouwen onmogelijk maken en projectontwikkelaars die winst boven mensen zetten. Zo kunnen alleen de allerrijksten nog een woning vinden én worden we boos op onze medeburgers. Als we samen opkomen voor eerlijk woonbeleid, zijn er genoeg woningen voor ons allemaal.

Zorgoverleg met cliënten/ouders

👉 Cliënt zegt: “Er is geen plek voor mijn kind in opvang, maar wel voor asielzoekers.”

Dat voelt pijnlijk. Iedereen wil goede zorg voor hun kind, Nederlanders én asielzoekers. De druk op de zorg is een probleem. Maar dat komt omdat de overheid overal te weinig investeert. Als we samen opkomen voor een overheid en zorgsysteem dat voor ons allemaal werkt, kan er wél ruimte komen voor iedereen.

Dat voelt pijnlijk, en ik snap je zorg. Iedere ouder wil goede opvang en zorg voor hun kind, ongeacht je afkomst. Het tekort komt doordat de overheid overal te weinig investeert. Sommige politici zetten ons tegen elkaar op, maar dat maakt het erger. Als we samen druk zetten, kan er wel ruimte komen voor iedereen. Zoals in het verleden voor ieder kind gratis basisonderwijs mogelijk is gemaakt.